

No
66

**GULÁCSY LAJOS
RÉGI KERT
(A RÉGI KERT ŐSSZEL), 1909**

←
1. Gulácsy Lajos reneszánsz jelmezben, 1914
Pécsi József felvétele. Fotó: Kiss Ferenc-gyűjtemény

GULÁCSY LAJOS (1882–1932)

Régi kert (*A régi kert ősszel*) †

Old Garden (*The Old Garden in Autumn*), 1909

Olaj, karton † Oil on cardboard, 41,5 x 35 cm

Jelezve jobbra lent † Signed bottom right: Gulácsy

Jelezve hátoldalon † Signed on the reverse: Gulácsy L Régi kert 1, olaj f eladó

PROVENIENCIA † PROVENANCE:

† egykor Dr. Hauser Emma,

† majd Triznya József gyűjteményében

KIÁLLÍTVA † EXHIBITED:

† M.I.É.N.K. (Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre) III-ik kiállítás.

Nemzeti Szalon, Budapest, 1910. január 12. – február 20.,

kat.: 11. (*Régi kert*, olajfestmény, eladó)

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA † PRESUMABLY EXHIBITED:

† Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, Tavaszi Kiállítás.

Műcsarnok, Budapest, 1909. kat.: 213. (*A régi kert ősszel*, olajf. eladó)

† Gulácsy Lajos gyűjteményes kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest, 1922. szeptember,

katalóguson kívül (Dr. Hauser [Emma] Bp. VI. Lovag utca 20. tulajdona)

IRODALOM † LITERATURE:

† Rottenbiller Ödön: A „Miénk” harmadik kiállítása,

Független Magyarország, 1910. január 11; 11.

† M [Margitay Ernő]: A Miénk kiállítása. Élet, 2/4, 1910. január 23; 125-126.

† K. F. [Kanizsai Ferenc]: Impresszionisták és naturalisták.

Harmadik kiállításuk a Szalonban, Magyar Hírlap, 1910. január 12; 8.

† Déry Béla: A MIÉNK bemutatója.

Vernisszás a Nemzeti Szalonban, Magyar Estilap, 1910. január 10; 4.

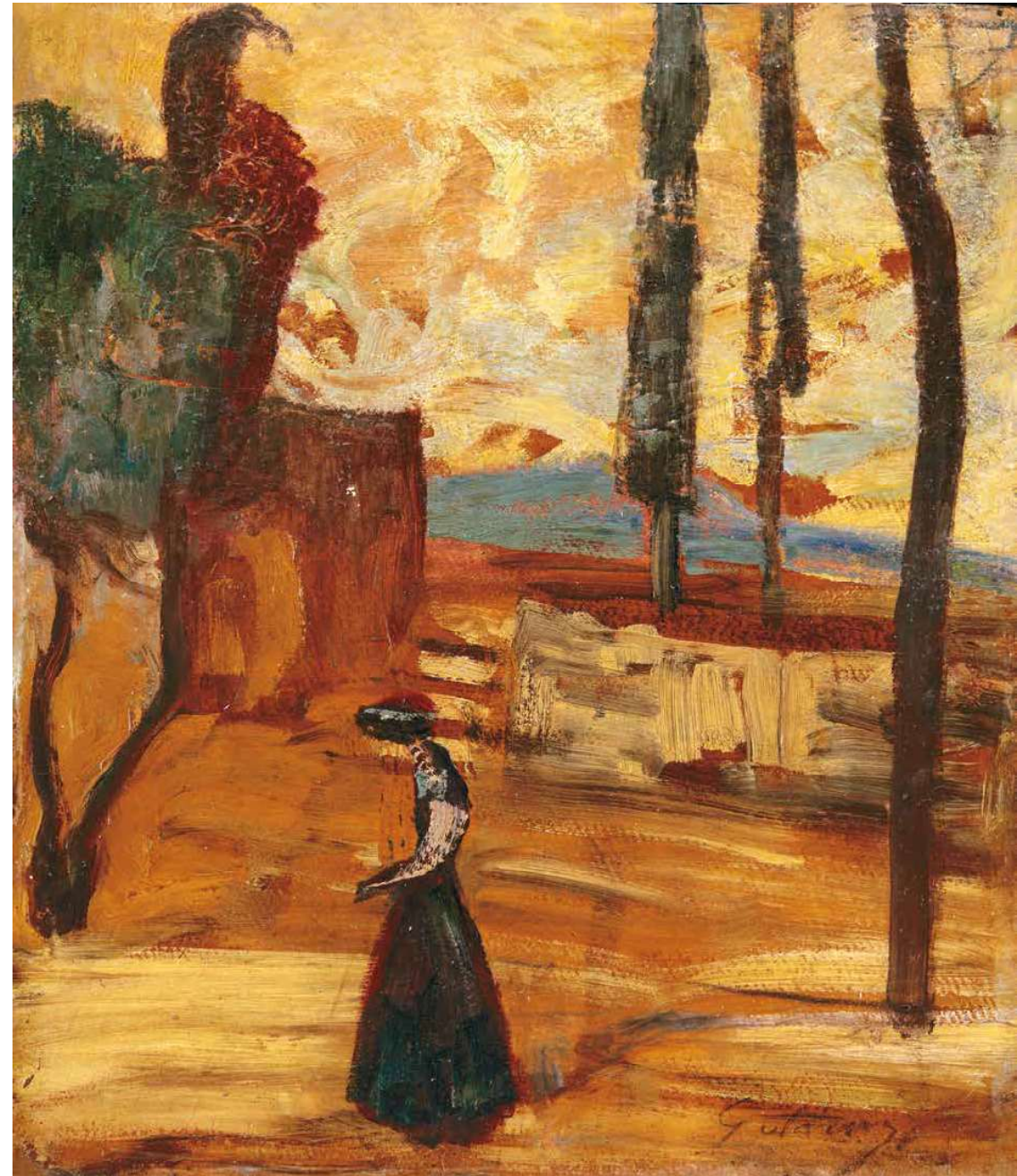
Kezdő ár † Starting price: 12 000 000 Ft / 30 380 EUR

Becsérték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

Estimate: 40 506 – 45 570 EUR

Gulácsy Lajosnak amellelt, hogy a korai magyar modernizmus egyik legizgalmasabb festői- és grafikai életművével büszkélkedhet, még inkább is kimagaslót sikerült alkotnia. *Pauline Holseel* című regénye, mely először hatvankét évvel a halála után jelent meg nyomtatásban, kiváló íróknak mutatja a festészettel elhíresült művészt. Gulácsy e regényén és más novellákon kívül írt verseket, kiállítási beszámolókat és kritikákat is, melyek jelentős része publikálásra is került a korabeli

folyóiratokban. Gulácsy 1910 januárjában cikket írt a Rózsa Miklós által létrehívott Művész-ház megalakulásáról. Az intézmény a hazai modernizmus fellegetvőjének indult, és egészen az első nagy világgés kitéréséig be is töltötte a neki szánt szerepet. Azok a fiatal művészek kaptak itt kiállítási lehetőséget, akik modern irányultságuk okán kizorultak a hazai hivatalos művészet berkeinek számító Műcsarnokból és Nemzeti Szalonból.

„Sok szó esett már arról, hogy milyen keserves kálvária-útjuk van a magyar művészeknek, különösen az igazi tehetségeknek, a meg nem alkuvóknak, a hajlíthatatlanoknak, az új utakon járóknak, a fiataloknak, a chercheursnek; azoknak, kik szigorúan elkülönítik a művészetet a kenyérgérdéstől. Égető szükség volt egy független szalonra, egy helyre, hol az egyéniségek a lehető legnagyobb szabadsággal bonthatják ki vágyaikat” – írta Gulácsy a nagy reményekkel induló új művészeti intézmény megalakulásának örömeire. Ugyanekkor, 1910 januárjában rendezték meg a Magyar Impressionisták és Naturalisták Köre harmadik és egyben utolsó tárlatát. A korábban szintén a hivatalos művészettel szembeálló MIÉNK 1908-ban jött létre, de nem váltotta be a legfiatalabb tehetségek reményeit. Gulácsy is csatlakozott a művészeti körhöz, és mindhárom kiállításon szerepelt műveivel. 1910 januárjában kilenc újabb alkotását mutatta be itt, hat olajképet, egy pasztellt és két rajzot,

2. Gulácsy Lajos két ismerőse társaságában, 1910

melyek között ott volt a most aukcióra kerülő *Régi kert* című olajfestménye is.

A MIÉNK egész működése során a kritika célkeresztjében volt, úgy pozitív, mint negatív értelemben. A harmadik tárlaton kiállított Gulácsy-művekkel is sokan, sokféleképpen foglalkoztak. A szintén festőművész Déry Béla úgy fogalmazott ekkor, hogy „Gulácsy Lajos iskolát csinált igen érdekes, misztikus képeivel”. Az *Élet* című folyóiratban Margitay Ernő a következőket írta a művész aktuális képeiről: „Gulácsy Lajos művészetét a hangulatok finomságai jellemzik. Csupa lélek-ember Gulácsy, aki végigálmódja olasz éjszakák minden pazar álmát. Pádai régi templomkert-je, Veronai délután-ja, Régi kert-je, Esős délután nevezetű festményei, igenis egyéniségnek vallják a mesterüket. Gulácsy izzig-vérig művész.” Margitay írásában cím szerint is megemlíttette a most aukcióra kerülő kis Gulácsy-remeket. „Gulácsy Lajos érdekesen misztikus képei szintén folytonos haladásról, tisztul,

mindjobban kiforrt művészeti irányról tanuskodnak” – írta ugyanekkor Rottenbiller Ödön a Független Magyarország hasábjain; Kanizsai Ferenc pedig a Magyar Hirlapban tett hitet a művész mellett: „Gulácsy Lajos Templomkert-je, régieskedő modorával amiben az újat keresi, tetszeni fog” – ígérte a tárlatot meglátogatni szándékozó, művészetkedvelő olvasóinak.

A *Régi kert* hátoldala telis-tele van régi feliratokkal és cédulákkal, melyek egy része megoldással kecsgetető kulcsokat nyújt a történet szamára, mások pedig további nyomozásra sarkallják a kutatót. A kép hátoldalán olvasható „Gulácsy L. Régi kert olajf. Eladó”, valamint a církalmosan lila ceruzás „MIÉNK” feliratok, egyértelműen Gulácsy Lajos kézírásáról tanúskodnak. Nem ritkán előforduló probléma egy kép azonosításánál, hogy az különböző címeken szerepel különböző tárlatok katalógusaiban. Gulácsy 1909 tavaszán egyetlen művet állított ki a Múcsarnok aktuális tárlatán. A *regi kert* címmel a kép

ugyan nem lett reprodukálva a tárlat katalógusában, de a múcsarnoki raglap töredéke ma is fellelhető a kép hátoldalán, így feltehetően szerepelt a Múcsarnok 1909 tavaszi bemutatóján, és azonosítható a most aukcióra kerülő *Régi kert*tel. A kép hátán ott van az Ernst Lajos vezetésével egykor működött Ernst Múzeum raglapja is, mely valószínűleg Gulácsy 1922-ben itt rendezett gyűjteményes kiállításának a tanúja. A cédulán ott szerepel a kép ekkori tulajdonosa nevének töredéke, mely alapján dr. Hauser Emma (Rónainé) könnyen beazonosítható volt a korabeli budapesti cím- és lakcíjegyzék segítségével. A kép történetének és fordulatos sorsának így számos fontos részlete feltárult, míg mások örökre homályban maradnak. A történeti szempontokat viszont messze felülírja maga a mű, mely hiteles bizonyítéka Gulácsy zsenijének és a hazai művészetben betöltött kimagasló szerepének.

RUM ATTILA

3. Gulácsy Lajos Szent Lajosként Rónai Dénes felvétele.
Fotó: Magyar Fotográfiai Múzeum, Kecskemét

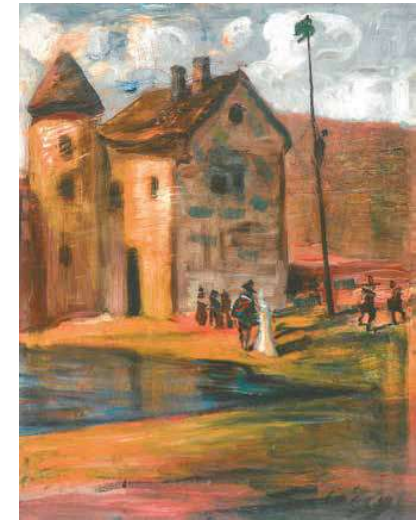
4. Odile Redon: *Elmélikedés, 1900-1905 között* magántulajdon

5. Gulácsy Lajos: *Tájkép kolostorral* magántulajdon

6. Gulácsy Lajos: *Találkozás (Olasz mese), 1908-1909 között* magántulajdon

7. Gulácsy Lajos: *Tóparti kastély (Délután Veronában), 1909* Magyar Nemzeti Galéria – Szépművészeti Múzeum, Budapest